

The article describes the preconceptual dimension of verbal nonsense images in contemporary American poetic texts. The explication of the preconceptual incarnation of verbal images is aimed to identify the image-transformation schemes of archetypes which underlie the formation of nonsense. It was found out that stylistic means of creating nonsense provoke changes in the archetypal representation of man and the world due to deviations from the prototypical basic conceptual schemes embodied in verbal poetic imagery of modern poetry. The analysis of the preconceptual plane of verbal images revealed linguistic and cognitive mechanisms of nonsense creation in American poetry.

Key words: nonsense, verbal images, preconceptual dimension, archetype, symbol.

Олена Маріна
(Київ)

УДК 801.631.5+81'42+81'38=111

КОГНІТИВНО-ДИСКУРСИВНА КАТЕГОРІЯ ПАРАДОКСАЛЬНОСТІ В ІНТЕРПАРАДИГМАЛЬНОМУ РАКУРСІ

У статті визначено теоретико-методологічне підґрунтя дослідження парадоксальності в сучасному англomовному поетичному дискурсі. Парадоксальність вивчається у багатовимірній перспективі з позицій когнітивної поетики, мультимодальної когнітивної поетики, когнітивної семіотики та мобільної стилістики. Встановлено, що в результаті культурно-історичного розвитку людства на тлі змін видів художньої свідомості й типів поетичного мислення парадоксальність постає когнітивно-дискурсивною категорією. Остання включає мисленнєві процеси й текстові перетворення, взаємодія яких дозволяє повністю змінювати смисл поетичних форм. За принципом конструювання розмитих категорій змодельовано категорію парадоксальності як єдність форми і змісту. Виявлено, що зміст структурований низкою категоріальних ознак, а форма представлена парадоксальними поетичними формами. Побудовано семіопоетичну модель поетичної комунікації, у якій генеруються парадоксальні смисли. Специфіку формування парадоксальності в сучасному англomовному поетичному дискурсі пояснено з огляду на мобільність її меж.

Ключові слова: когнітивно-дискурсивна категорія, парадоксальність, семіопоетична модель, мобільність меж, посткогнітивна еkleктика, мультимодальність.

Постановка проблеми. Фактори впливу на виникнення і оформлення лінгвістичної епістеми синхронізовані з загальнонауковими парадигмальними змінами [3]. Тож сьогодні відбувається перехід від когнітивного повороту до так званої «посткогнітивної еkleктики», від моделі абсолютного або відносного домінування до моделі епістемної збірки (англ. *jigsaw pattern*) [3, с. 43]. Остання передбачає можливість вільного поєднання взаємодоповнюючих гіпотез і методик, що запозичені з різних парадигм або напрямів однієї парадигми. Така комбінація слугує підґрунтям для побудови якісно нового порядку з розмаїття, що вже існує [там само]. Таким чином, ідеалом для прагнень філолога стає представлення феномену, що вивчається, у багатовимірному форматі, у вигляді голографічної картинки, або голограми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наших наукових пошуках «пазл» парадоксальності складається за допомогою об'єднання, часткової адаптації та подальшої розробки методології і теоретичних положень когнітивної поетики [13; 19; 2; 3], в тому числі мультимодальної [14], когнітивної семіотики [8] та мобільної стилістики [17]. Нами розроблено інтегровану методику аналізу парадоксальності в сучасному англomовному поетичному дискурсі, що уможливило її тлумачення як когнітивно-дискурсивної категорії.

Мета статті. Основною метою статті є визначення теоретико-методологічного підґрунтя дослідження парадоксальності як когнітивно-дискурсивної категорії у міждисциплінарному світі.

Виклад основного матеріалу дослідження. У руслі когнітивно-поетологічних розвідок, проведених до теперішнього часу, які так чи інакше зачіпають питання пов'язані з парадоксальністю, по-перше, виявлено низку лінгвокогнітивних механізмів, а саме різновидів контрастивного мапування, що задіяні в створенні таких лексико-семантичних і лексико-синтаксичних засобів як оксиморон, антигега, гротеск, іронія, нонсенс та інші [5; 7]. По-друге,

встановлено принципи текстотворення сучасної американської художньої прози малої форми шляхом розкриття особливостей поетики постмодерністського художнього дискурсу, що тлумачиться як середовище, де по-новому актуалізуються стилетвірна і смислотвірна функції стилістичних засобів та прийомів [1]. Зокрема визначаються смислотвірні постмодерністські прийоми, серед яких метабола, бажаюча машина, докса, епістема, симулякр, пастиш [там само, с. 26]. Виокремлюються *контрастивні стилістичні засоби* – оксиморон, ангитеза, іронія, гротеск, зевгма, каламбур [7] та нонсенс, абсурд, катахреза [5], що є результатом парадоксального поетичного мислення. Основною концептуальною схемою та родовим тропом, що лежить в основі їх формування визнається концептуальний оксиморон [2; 7].

Натомість, Е. Кшановська-Ключевська пропонує потрактування *катахреси* як родового тропу (англ. *collective figure*), що є підґрунтям створення *оксиморону*, *парадоксу*, *гістеропротерону* та *проленсису*, а також *металенсису* [9, с. 111]. Дослідниця доходить такого висновку, з огляду на тлумачення катахреси третього типу (англ. *Cathachresis Three*) як *семантичної девіації*, що включає широкий спектр відхилень у вербальних знаках – алогічність, несумісність, зіткнення тощо [там само, с. 112].

На нашу думку, у когнітивній площині, саме оксиморон є тією спільною концептуальною схемою, що складає когнітивну основу формування низки поетичних образних засобів, які характеризуються аномальністю, нестандартністю, суперечливістю. *Концептуальність* цього тропу визнана як у зарубіжній (див. напр. R. Gibbs, Y. Schen), так і у вітчизняній (див. напр. Л.І. Белехова, О.С. Маріна, О.Г. Скідан, Н.В. Малащук-Вишневіська) практиці когнітивних досліджень. Щодо вербального витлумачення тих самих поетичних форм і структур, нам видається, що кожна з них виражає ту чи іншу характеристику парадоксальності. Так, оксиморон і парадокс є відлунням *суперечності*, катахреси – *інконконгруентності*, ангитеза – *контрасту*, нонсенс, абсурд та адінатон – *неможливості*.

У когнітивно-семіотичному напрямі стилістичних студій відбувається взаємопроникнення власне стилістики, когнітивної поетики (див. напр., M. Freeman, R. Tsur, Л.І. Белехова, О.П. Воробйова) та семіотики (див. напр., Р.Барт, У.Еко, Ю.М. Лотман, Ч.У. Морріс, Ч.С. Пірс, Р.О. Якобсон). Фундатори датської школи когнітивної семіотики зазначають, що іменний композит *когнітивно-семіотичний* (подекуди застосовується синонімічний термін *семіокогнітивний*) виникає на позначення, по-перше, дивергентних тенденцій, які характеризують лінгвістичні дослідження у плані специфіки генерування й конструювання значення [8, с. 2]. По-друге, цей термін відображає квінтесенцію результатів лінгвістичних пошуків, що ведуться у цьому напрямі. До таких розвідок залучаються зокрема методологічні бази лінгвістичної семантики, психолінгвістики, психіатрії, семіотики жестів, або невербалістики (термін Серякової І.І.) та багатьох інших дисциплін [там само, с. 3].

Інструментом, що дає змогу простежити активацію поетичних смислів у процесі сприйняття та розуміння поетичного тексту є методика побудови семіотичних просторів [8]. Вона ґрунтується на положеннях теорії концептуальної інтеграції Ж.Фоконьє, М.Тернера [11]. З позицій цієї теорії ментальні простори відтворюють компактні структури знання, опредметнені в семантиці номінативних одиниць [11, с. 276-278]. Натомість, у світлі запропонованої Пер Ааге Брандтом методики ментальні простори трактуються як ланки когнітивно-семіотичного процесу, в якому відбувається реконструкція смислів, генерованих словесними знаками поетичного тексту [8, с. 38].

Застосовуючи цю методику побудови семіотичних просторів з деякими модифікаціями і уточненнями, нами побудовано *когнітивно-семіотичну модель поетичної комунікації*, що відбувається з урахуванням актуалізованості в ній поетичних повідомлень, які характеризуються різним ступенем *парадоксальності*. Екстраполюючи ідеї А.Д. Шмельова, Т.Б. Радбіль щодо неадекватності концептуалізації світу, об'єктивованої в мовних аномаліях [6], та Л.В. Зубової стосовно деформації мовних знаків, вважаємо, що породження мовного знаку, який виражає риси парадоксальності, має місце з порушенням правил, або настанов у заданій семіотичній системі.

Черговий *пикто-графічний* [16, с. 10], або *мультимодальний «поворот»* [14, с. 5] на теренах філологічної науки вписується у коло тих питань, що вирішуються у руслі когнітивно-семіотичного напрямку. Як випливає з означень, що характеризують трансформації у підходах до

вивчення художнього і поетичного дискурсу, йдеться про підсилення тенденції до інтерсеміотичності [4, с. 3]. Наразі зростання дослідницького інтересу до мультимодальних форм тісно пов'язано з періодом їх створення [20, с. 235], якому, як правило, властивий стрімкий розвиток технологій і комунікації. Виникнення нових засобів передачі інформації вимагає формування нових теоретичних підходів з розробкою відповідної методологічної бази [14]. Сьогодні в еру мультимодальності призначення літератури змінюється з огляду на виникнення нових форм мистецтва, що приводить до нагальності виявлення особливостей їх взаємодії в ракурсі конструювання значення і породження смислів [там само].

У світі мультимодальних наукових розвідок відкритий широкий спектр невирішених питань та незаповнених лакун. Проте достатньо ретельному вивченню піддалася метафора [12]. Теорія концептуальної метафори набуває нового звучання. Стверджується, що розгляд актуалізації метафоричних концептуальних схем лише у вербальній площині не свідчить про метафоричність мислення. З позицій мультимодальності концептуальна метафора стає підґрунтям також і візуальних, аудіальних, і тактильних метафор, тобто актуалізація метафоричних концептуальних схем простежується і в цих модусах [12, с. 382]. Так, формується теорія мультимодальної метафори [там само]. Натомість, категорія парадоксальності не знаходить висвітлення в новітній парадигмі.

Проявами мультимодальності у поезії, перш за все, слід вважати поетичні тексти, що відносяться до *візуальної*, або *конкретної поезії* (англ. *concrete poetry*). Це течія експериментальної поезії, основна ідея якої полягає у супроводженні словесного ряду візуальним, а згодом тактильним і звуковим. У таких поетичних текстах поєднуються візуальний і вербальний коди. Як правило, візуальна форма віршованого твору відображає його зміст за іконічним принципом.

Висунення матеріальної, фізичної форми художніх текстів у центр мультимодальних досліджень приводить до появи нових *транс-жанрів* [15, с. 9]. Так, *лібературу* трактуємо як втілення трансжанровості в мультимодальному поетичному дискурсі. Термін лібература введений польським письменником Зеноном Файфером (*Zenon Faifer*) у 1999 році [10]. Етимологічно він походить від латинського *liber*, що означає зокрема *книгу* та *свободу* або відповідну характеристику – *вільний*, наприклад, *від примушення, незалежний, необмежений*. Виходячи з полісемантичності цієї лексичної одиниці, автор тлумачить лібературу як певний жанр, художньо-естетичним принципом якого постає свобода творчості й відчуття книги як матеріального об'єкту [10, с. 8]. Лібература як тотальна література сповідує рівнозначність вербального й візуального елементів у художньому дискурсі, вивільнення Книги та звільнення автора від редакційних обмежень, злиття різноманітних ансамблів нейроноподібних текстових елементів у книзі будь-якої форми та будь-якого типу. Лібература як поезія тиші, що зникає у згинах сторінок, як метафора непозначеної порожнечі, як видиме і невидиме, мобільне і немобільне слово, як вільна книга [10, с. 133].

Ці доволі художні визначення піддаються більш науковому тлумаченню польською дослідницею Катаржиною Базарник (*Katarzyna Bazarnik*). Так, серед ключових рис, що характеризують лібературу виокремлюються:

- невербальні та типографічні засоби вираження;
- само-рефлексивність або метатекстуальність;
- гібридність або *полімедіальність*;
- інтерактивність або ергодичність;
- матеріальність;

• особливе аранжування тексту в книжному просторі, що приводить до ненормативного формату книги як такої, нетрадиційної розбивки сторінок, що, у свою чергу, подекуди спричиняє «руйнації» композиції тексту [10, с. 159-160].

На нашу думку, виокремлення такого жанру цілком вписується у царину мультимодальної літератури, мультимодального дискурсу, мультимодальної художньої або поетичної форми. У термінах лібературистів *полімедіальність* позначає ті самі процеси й феномени, що і мультимодальність, тобто полікодовість художнього (поетичного) тексту або дискурсу, так само як і гібридність, що полягає у сполученні декількох жанрів у межах одного

поетичного тексту або дискурсу. У такому разі спостерігаємо лише розбіжність у термінології. Доволі важливим у цих наукових роздумах нам видається те, що в еру цифрових технологій друкована книга «не здає свої позиції». Натомість, «йдучи у ногу» з вимогами часу переформатовується. Художні (поетичні) смисли набувають рухомості не лише на комп'ютерному екрані, а й на сторінках, яких можна торкнутися або навіть відчутти їх аромат.

На зламі ХХ-XXI століть мобільність стає однією з основних характерних рис буття суспільства [18, с. 207]. Повсюдна мобільність сучасного світу слугує відправною точкою і концептуальним підґрунтям аналізу широкого спектру явищ, процесів, зв'язків, об'єктів тощо. Це поняття набуває навіть певного відтінку нав'язливості – функціонування суспільства неможливе без мобільних телефонів, мереж і комунікації, а бути мобільним – означає йти в ногу з часом. Це поняття набуває навіть певного відтінку нав'язливості – функціонування суспільства неможливе без мобільних телефонів, мереж і комунікації, а бути мобільним – означає йти в ногу з часом. Класична теорія мобільності виникає у соціології. У руслі цієї дисципліни це поняття тлумачиться, перш за все, як пересування суб'єкта в соціальному просторі, точніше аналізу піддаються засоби і способи, які застосовують індивіди і соціальні групи з метою змінити свій соціальний стан. Сьогодні це явище набуває нового звучання, а саме пропонується вивчення різноманітних мобільностей людей, об'єктів, образів, інформації, сміття в їх взаємодії, взаємозалежності та створенні ними низки соціальних ефектів. Мобільність виступає чинником конструювання культурно-естетичного, економічного, політичного та соціального середовища. Більше того, йдеться про панування тотальної ідеології мобільності, обговорюється зміна фундаментальної категорії „суспільство” на категорію „мобільність” [18, с. 210]. Проте нова мобільність носить парадоксальний характер і позначається як «парадоксальна мобільність» (див. напр. Филиппов 20012, 2014). Парадоксальним чином *мобільний світ* трансформується у свою протилежність – *немобільний світ*.

Міждисциплінарний характер мобільних розвідок підтверджується проведенням конференцій з питань мобільності у різних галузях науки [Ugru 2006]. „Мобільний поворот” [18, с. 222] відбувається і в філологічній науці. Виникає новий напрям *мобільної стилістики*, спрямований на виявлення способів і механізмів актуалізації мобільностей у різних типах дискурсу, художньому зокрема [17, с. 3]. Когнітивним підґрунтям мобільності у лінгвістиці стають концептосфери МОБІЛЬНІСТЬ / ІММОБІЛЬНІСТЬ. У 2013 році Асоціацією лінгвістики і поезики (PALA) проведено міжнародну конференцію з мобільної стилістики. Дискусії, що точилися навколо заявленої проблематики, послужили для нас поштовхом до екстраполяції її перших наробок і розробки власних положень стосовно парадоксальності у поетичному дискурсі в світлі мобільності.

У контексті нашого дослідження мобільність парадоксальності спостерігається у низці площин:

1) *теоретико-методологічний* – а) *еволюційній* – тенденції мобільності у простеженні динаміки поглядів на категорію парадоксальності, її видозмін відповідно, що відображають якісні перетворення її категоріальних ознак; трансформації виявів парадоксальності у діахронічній перспективі (ХХ-XXI століття). б) *твірній* – у виявленні *нових* когнітивно-семіотичних механізмів, що є підґрунтям об'єктивації парадоксальності, а також у їх взаємодії з механізмами, які стали вже класичними (перевіреними), обов'язковими до застосування у дослідженнях, що проводяться у руслі когнітивно-дискурсивної парадигми. У світлі теорії мобільності опиняються зокрема такі явища як час, простір, межі й обмеження і підлягають переосмисленню. Враховуючи зазначене та встановлену нами онтологічну й етимологічну укоріненість у парадоксальності феномену межі, вважаємо, що механізми актуалізації парадоксальності у сучасному англomовному поетичному дискурсі, спрямовані на пояснення руху, перетворень і трансформацій її *меж*.

2) *емпіричний* – а) мобільність, що полягає у пересуванні, міграції парадоксальних поетичних форм у різних модусах (вербальному, аудіовізуальному поетичному дискурсі), що визначає їх формування, функціонування й інтерпретацію. б) специфіка конструювання значень і генерування смислів, асоційованих з *рухом* та *рухомістю* у їх парадоксальних перетвореннях, підґрунтям яких є концептосфери МОБІЛЬНІСТЬ / ІММОБІЛЬНІСТЬ.

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. Підсумовуючи зазначимо, що поєднання загальнонаукових індуктивного й дедуктивного методів, а також узагальнення теоретико-методологічних надбань з когнітивної поетики, мультимодальної когнітивної поетики, когнітивної семіотики та мобільної стилістики, пов'язаних з проблемою парадоксальності, сприяло визначенню теоретико-методологічного підґрунтя її дослідження. Встановлено, що в результаті культурно-історичного розвитку людства на тлі змін видів художньої свідомості й типів поетичного мислення парадоксальність постає когнітивно-дискурсивною категорією. Остання включає мисленнєві процеси й текстові перетворення, взаємодія яких дозволяє повністю змінювати смисл поетичних форм. За принципом конструювання розмитих категорій змодельовано категорію парадоксальності як єдність форми і змісту. Виявлено, що зміст структурований низкою категоріальних ознак, а форма представлена парадоксальними поетичними формами. Побудовано семіопоетичну модель поетичної комунікації, у якій генеруються парадоксальні смисли. Специфіку формування парадоксальності в сучасному англійському поетичному дискурсі пояснено з огляду на мобільність її меж. Перспективу подальших досліджень вбачаємо в застосуванні розробленої методики до різних жанрів художнього дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабелюк О.А. Поетика постмодерністського художнього дискурсу: принципи текстотворення (на матеріалі сучасної американської прози малої форми) : автореф. дис. ... докт. філол. наук : 10.02.04 / Оксана Андріївна Бабелюк. – К., 2010. – 33 с.
2. Белехова Л.І. Словесний образ в американській поезії: лінгвокогнітивний погляд: [монографія] / Л.І.Белехова. – 2-е вид., доповнене і перероб. – М.: Звездапад, 2004. – 376 с.
3. Вороб'єва О.П. Лингвистика сегодня: реинтерпретация эпистемы / О.П. Вороб'єва // Вісник КНЛУ. Сер. Філологія. – 2013. – Т.16, № 2. – С. 41–47.
4. 4. Заярная И.С. Интерсемиотические художественные модели в русской поэзии второй половины XX ст. [Электронный ресурс] // И.С. Заярная / Русская литература. Исследования. – 2008. – Вып. XII. – Режим доступа до журн.: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Rli/2008_12/index.html (15.12.2013).
4. Малащук-Вишневська Н. В. Поетика нонсенсу в американських віршованих текстах модернізму і постмодернізму: стилістичний та лінгвокогнітивний аспекти : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Н. В. Малащук-Вишневська. – К., 2014. – 20 с.
5. Радбиль Т.Б. Языковые аномалии в художественном тексте: Андрей Платонов и другие: [монографія] // Т.Б. Радбиль. – 2-е изд. стереотипное. – М.: Флинта, 2012. – 322 с.
6. Скідан О.Г. Контрастивні стилістичні засоби втілення концепту ТВОРЧА ОСОБИСТІТЬ у художніх текстах У.С.Моема : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / О.Г. Скідан. – Х., 2007. – 20 с.
7. Brandt Per A. Space, Domains, and Meaning: Essays in Cognitive Semiotics / Per A. Brandt. – Peter Lang, 2004. – 269 p.
8. Chrzanowska-Kluczevska E. Much More than Metaphor: Master Tropes of Artistic Language and Imagination : [a monographic study] / Elzbieta Chrzanowska-Kluczevska. – Frankfurt am Main: Peter Lang, 2013. – 195 p.
9. Fajfer Z., Bazarnik K. Liberature or total literature: Collected Essays / Z. Fajfer, K. Bazarnik. – Krakow : Ha!art, 2010. – 188 p.
10. Fauconnier J., Turner M. The Way We Think: Conceptual Blending and the Mind's Hidden Complexities / J. Fauconnier, M. Turner. – N.Y. : Basic Books, 2002. – 440 p.
11. Forceville C. Non-verbal and multimodal metaphor in a Cognitivist Framework: Agendas for Research. In Cognitive Linguistics: Current Applications and Future Perspectives / C. Forceville. – Berlin; New York : Mouton de Gruyter, 2006. – P. 379 – 402.
12. Freeman M. The Influence of Anxiety: Poetry As A Theory of Mind // Cognition, Communication, Discourse. – 2013. – # 6. – P. 92 – 106.
13. Gibbons A. Multimodality, Cognition, and Experimental Literature / A. Gibbons. – London; NY: Routledge, 2012. – 260 p.
14. Kalaga W. Liberature: Word, Icon, Space / W. Kalaga // Liberature or total literature: Collected Essays. – Krakow : Ha!art, 2010. – P. 9 – 19.
15. Mitchell W.J.T. Picture Theory: Essays on Verbal and Visual Representation / W.J.T. Mitchell. – Chicago : University of Chicago Press, 1995. – 445 p.
16. PALA [Електронний ресурс] / PALA Newsletter. – 2012. – 6 с. – Режим доступу: <http://www.pala.ac.uk/about/newsletter>.
17. Sheller M., J. Urry The new mobilities paradigm / M. Sheller, J. Urry // Environment and Planning A., 2006. – vol.38. – P. 207 – 226.
18. Tsur R. Playing by Ear and the Tip of the Tongue. Precategorical Information in poetry. – Amsterdam/ Philadelphia : John Benjamins Publishing, 2012 – 310 P.

19. Verdonk P. The Stylistics of Poetry: Context, Cognition, Discourse, History / P. Verdonk. – London : Bloomsbury, 2013. – 198 p.

Марина Е. Когнитивно-дискурсивная категория парадоксальности в интерпарадигмальном ракурсе.

В статье определены теоретико-методологические основы исследования парадоксальности в современном англоязычном поэтическом дискурсе. Парадоксальность изучается в многоаспектной перспективе с позиций когнитивной поэтики, мультимодальной когнитивной поэтики, когнитивной семиотики и мобильной стилистики. Установлено, что в результате культурно-исторического развития человечества на фоне изменения видов художественного сознания и типов поэтического мышления парадоксальность проявляется как когнитивно-дискурсивная категория. Последняя включает мыслительные процессы и текстовые преобразования, взаимодействие которых позволяет полностью изменять смысл поэтических форм. По принципу конструирования размытых категорий смоделирована категория парадоксальности как единство формы и содержания. Выявлено, что содержание структурировано рядом категориальных признаков, а форма представлена парадоксальными поэтическими формами. Построена семиопоэтическая модель поэтической коммуникации, в которой генерируются парадоксальные смыслы. Специфика формирования парадоксальности в современном англоязычном поэтическом дискурсе объяснена исходя из мобильности её границ.

Ключевые слова: когнитивно-дискурсивная категория, парадоксальность, семиопоэтическая модель, мобильность границ, посткогнитивная эклектика, мультимодальность.

Marina O. Cognitive and Discursive Category of Paradoxicality in Interparadigm Perspective.

In the article theoretical and methodological basis of paradoxicality research in contemporary Anglophone poetic discourse has been determined. Paradoxicality is studied from multidimensional perspective, embracing cognitive poetics, multimodal cognitive poetics, cognitive semiotics and mobile stylistics. It has been revealed that paradoxicality is formed as cognitive and discursive category in the course of cultural and historical development of humanity along with the kinds of literary mind and types of poetic thinking change. The category includes mental processes and textual transformations, whose interaction allows to completely modify the sense of poetic forms. The paradoxicality category as a unity of content and form is modeled proceeding from the principle of diffused categories construing. The content of the category under study is structured by a number of categorial features, while the form is represented by paradoxical poetic forms. Semiopoetic model of poetic communication, within which paradoxical senses are generated, has been built. Formation of paradoxicality in contemporary Anglophone poetic discourse is treated from the standpoint of its boundaries' mobility.

Key words: cognitive and discursive category, paradoxicality, semiopoetic model, mobility of boundaries, postcognitive eclecticism, multimodality.

Олена Нагорна
(Київ)

УДК 811.112.2'42

СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ НЕОДНОЗНАЧНОСТІ

Стаття присвячена функціонуванню неоднозначних висловлень в англомовному діалогічному дискурсі на матеріалі художніх фільмів та серіалів. Надається визначення поняттю неоднозначності з точки зору різних галузей науки, оскільки міждисциплінарний підхід та інтеграція наук у вивченні неоднозначності сприяють всебічному висвітленню особливостей репрезентації неоднозначності висловлень в дискурсі. Зазначено, що неоднозначність висловлень може бути зумовлена полісемією слів та амфіболією синтаксичних конструкцій. Розглянуто особливості семантико-прагматичної неоднозначності висловлень, яка виникає як наслідок співіснування декількох іллокутивних сил в межах одного висловлення або відсутності однозначної відповідності між його формою та комунікативним призначенням. Розмежовуються суміжні з неоднозначністю поняття амбівалентності, нечіткості, невизначеності, невпевненості та розглядається їх мовна реалізація у діалогічному дискурсі у порівнянні з неоднозначністю.

Ключові слова: амбівалентність, амфіболія, багатозначність, невизначеність, невпевненість, неоднозначність, нечіткість.